

[Socialministeren.]

gælder jo mindstepensionen ved folkepension, og det vil også gælde den fulde folkepension. Jeg vil gerne have dette fremhævet, fordi man ikke ser forbindelsen mellem generel moderskabsydelse og generelt børnetilskud.

I spørgsmålet om, hvorvidt bidragene skal udbetales til moderen, har jeg anlagt det synspunkt, at det jo er det normale, at moderen pusler om barnet og foretager de indkøb, som vedrører barnet; jeg har også taget ved lære af, hvad man har haft i andre lande, hvad det angår. Norge og Sverige har haft reglen om udbetaling til moderen i en 18-20 år, og der er ikke nogen svensk eller norsk myndighed, der er utilfreds med ordningen, og der er ikke påtænkt forslag om at ændre den. Den har tværtimod virket gunstigt på indkøbsvarene, skønner man, efter bidragenes udbetaling til moderen. Der er altså en ganske naturlig forklaring også på det spørgsmål.

Med hensyn til satserne generelt vil jeg gerne støtte den tanke, hr. Diderichsen har, og som også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de må endeligt fastsættes i forbindelse med den skattereform, vi drøfter. Når vi eventuelt gennemfører meroms, må vi yde kompensationer og måske yderligere forhøje børnetilskuddene for at forbedre børnefamiliens situation.

Der foreligger besvarelser i et udvalg fra sidste år på 29 forskellige spørgsmål. Det 30. spørgsmål er endnu ikke besvaret — det regner Danmarks Statistik på — og det er spørgsmålet om indtægterne for de 16—18-årige. Når det foreligger, er alle spørgsmål besvaret. Der foreligger 12 spørgsmål til samråd — der har ikke været samråd sidste folketingsår — så der er altså et godt grundlag for et positivt arbejde, og jeg opfordrer til, at man tager fat på det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de seks lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter

jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Punkt 7 på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om invalidepension m. v.

(Lovforslaget (nr. 20) findes i tillæg A. sp. 353, fremsættelsen i tidenden sp. 97).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 8-11 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om folkepension.

(Lovforslaget (nr. 21) findes i tillæg A. sp. 321, fremsættelsen i tidenden sp. 97).

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om offentlig forsorg.

(Lovforslaget (nr. 22) findes i tillæg A. sp. 289, fremsættelsen i tidenden sp. 97).

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v.

(Lovforslaget (nr. 23) findes i tillæg A. sp. 311, fremsættelsen i tidenden sp. 97).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring (Ikrafttræden af bestemmelser for Færøerne)

(Lovforslaget (nr. 24) findes i tillæg A. sp. 283, fremsættelsen i tidenden sp. 97).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Johan Nielsen: Disse 5 lovforslag for Færøerne, som socialministeren har fremsat, bygger på et udkast, som er udarbejdet af et udvalg sammensat af repræsentanter fra Syddanmark og repræsentanter fra Færøerne, bl. a. Færøernes lagmand og rigsombudsmanden for Færøerne.

Lovforslagene er også vedtaget i det færøske lagting, så hermed skulle alt være klart fra færøsk side, ja, måske lidt forklart efter min mening. Jeg kunne tænke mig, at når selvstyrelandsstyret har valgt denne fremgangsmåde, er det for at fastslå, at landsstyret og regeringen godt kan ordne

[Johan Nielsen.]

tingene indbyrdes uden folketingets indblanding. Vi ved jo alle, at et af selvstyrelandsstyrets programpunkter er afskaffelsen af de færøske folketingsmandater. Ganske vist blev dette programpunkt ikke vedtaget i sidste lagtingssamling, men det har været et kardinalpunkt i hver færøsk valgkamp i alle de sidste år. Derfor har det undret mig såre, at folkeflokkens repræsentant i det høje ting aldrig har fremsat et lovforslag om ophævelse af de færøske folketingsmandater.

Lad mig dog her fastslå, at selv om disse 5 lovforslag tilsyneladende er fiks og fær-dige, så er det kun tilsyneladende. Det høje ting skal bevilge sin del af merudgifterne, og hvor man skal betale, må man også have medbestemmelsesret. Det er derfor, vi samhörighedsfolk går ind for bevarelsen af de færøske folketingsmandater. Vi ville betragte det som undertrykkelse af Færøerne, hvis man i det høje ting behandlede de færøske anliggender og ingen færøsk folketingsmand var til stede.

Men når dette er sagt, skal jeg ikke undlade at udtrykke min store glæde over disse lovforslag, som i social henseende placerer Færøerne jævnsides med Syddanmark. Færingerne er et folk med meget stor social forståelse, selv om vi kom langt senere med i den sociale lovgivning end den sydlige del af kongeriget. Jeg håber, jeg med formandens tilladelse kan få lov til at nævne et par eksempler på færingernes sociale forståelse, så medlemmerne af det høje ting kan forstå, med hvilken glæde vi færinger tager mod disse lovforslag.

Så langt vi kan se tilbage i Færøernes historie, har vi, når vi har fanget grind på Færøerne, delt størstedelen af fangsten i lige dele til hver eneste indbygger i grind-distriktet. Oldingen og det lille barn i vuggen har fået den samme del som fangstmanden. Dette har ingen følt som almisser, men det var en rettighedshandling, for det stod i loven.

Det andet eksempel oplevede jeg engang, da jeg som præst på Norderøerne gik fra en af mine annekskirker til en anden. På vejen midt imellem de to bygder kom vi gennem en dal, hvor der lå en lille høj, lidt mindre end en dansk kæmpehøj. „Hvis vi går forbi denne høj uden at lægge penge

ind i den, så sker der os en ulykke“, sagde min ledsager. „Hvad i alverden mener du med det?“ spurgte jeg. „Jo“, sagde han, „alle, som passerer denne høj, skal lægge penge i den, for ellers sker der dem en ulykke. Men man må ikke tage pengene ud fra højen, uden man er i den yderste nød, for så sker der også en ulykke.“ Jeg undersøgte højen og fandt i forskellige små huller dækket af sten en mængde mønter. Senere drøftede jeg tildragelsen med min vært, en stout kongsbonde, og han fortalte mig, at det var en social foranstaltning, som man i gamle dage havde dér på øen. Hvert hædersmenneske kunne uforskyldt komme ud for en ulykke, så han trængte til hjælp, og da man ville spare ham for den ydmygelse, det var at skulle bede om hjælp eller modtage almisse, vidste alle, at hvis nøden drev dem, kunne de gå hen til højen og hente penge, uden at nogen fik det at vide. Jeg kunne ikke lade være med at beundre den sjælsadel, som dette folk besad, og jeg håber, at medlemmerne af det høje ting med disse to eksempler har fået bevist, hvad det betyder for færingerne lovmæssigt at blive placeret lige i social henseende med Syddanmark.

Derfor bringer jeg socialministeren en stor tak for lovforslagene. Men jeg står ikke i grøftekanten med hatten i hånden. Selv om vi ikke betaler statskat på Færøerne, ved jeg, at vi yder noget til gengæld. Lad mig lige anføre, at medens man fra dansk side næsten intet køber fra Færøerne, kommer langt den største del af den færøske import fra Danmark. Lad mig også nævne, at mellem en femtedel og en fjerdedel af samtlige skibsofficerer i den danske handelsmarine kommer fra Færøerne, og i dag behøver ingen at søge arbejde uden for Færøerne. Hertil kommer, at vi ikke længere er økonomisk afhængige af Danmark.

I mine barndoms- og ungdomsår var der mange på Færøerne, som var samhörighedsfolk af angst for, at man ellers ikke kunne klare sig økonomisk. I dag har forholdene forandret sig. For ca. 30 år siden var der ingen, som ville belastes med de golde klippeøer i Nordatlanten. I dag er der sikkert flere stormagter, som gerne ville betale, hvad Færøernes administration koster, for flådehavne og baser. Atlantpagtens militære værdi ville dale meget, hvis Færøerne lå

[Johan Nielsen.]

som en slebet kniv på den atlantiske pulsåre. Hvis jeg havde politiske ambitioner, tror jeg, jeg sagtens kunne rejse tilbage til Færøerne og blive en anden Fidel Castro. (*Munterhed*). Selv skægget har jeg. Men jeg mangler ambitionerne, fordi jeg føler tilknytningen til Danmark meget stærkt, og det var dette, jeg ville have frem i forbindelse med disse sociale lovforslag.

Det er ikke angsten for sult, som tvinger os samhörighedsmænd til at holde fast ved forbindelsen med Danmark. Heller ikke bliver der lagt pres på os fra dansk side. Vi kan gå vore egne veje, den dag et flertal på Færøerne ønsker det. Dette flertal har ikke været til stede i befolkningen hidtil. Samhörighedssønsket er i dag bygget på noget andet, på tradition, historien og kulturelle forbindelser, på familieforbindelser og så på det udefinerlige, som jeg måske kan komme nærmest, hvis jeg får lov at citere Pascal:

„Le coeur a ses raisons que la raison ne connaît point.“

God vide, om grev Henri ville have forstået mig, men det betyder noget i retning af: Hjertet har sine grunde, som forstanden ikke kan fatte.

Derfor anbefaler jeg disse lovforslag til det høje tings bevågenhed, og jeg kan tilsige mit partis velvillige behandling af forslagene.

Søren Andersen: Udgangspunktet for denne brede samling af færøske sociallovforslag er et udkast fra et blandet færøsk-dansk udvalg af 1965. Der er jo skabt præcedens for, at man med mellemrum fører den færøske sociallovgivning à jour med den danske, og det sker her fuldt ud på en række områder; det sker gradvis — som vi også er inde på det på forskellige områder her i Danmark — når det drejer sig om folke-, invalide- og enkepension; og det sker med en vis moderation med hensyn til sygekasselovgivningen og børnetilskud; men det er kutyme, og initiativet er udgået fra Færøerne.

Jeg skal principielt give tilslutning til, at vi gennemfører denne lovgivning; men naturligvis er det et større kompleks, og vi skal se på forslagene i udvalg; det er jo ikke så lille et område. Jeg skal imidlertid

på mit partis vegne tilsige en saglig og positiv behandling i det kommende udvalg.

Hindkjær Pedersen: De 4 lovforslag har til hensigt at ajourføre de sociallove, som nu er gældende for Færøerne, så de fra 1970 er i overensstemmelse med de tilsvarende love i den øvrige del af riget. Lovene er udarbejdet på grundlag af udkast fra et udvalg; hvoraf Færøernes lagmand og rigsombudsmanden for Færøerne har været medlemmer. Lovforslagene er i den foreliggende form godkendt af lagtinget på Færøerne.

Ændringerne i sygeforsikringsloven tilsigter, at sygeforsikringslovens bestemmelser om medicinalhjælp og speciallægehjælp kan sættes i kraft fra januar 1967; også dette er efter ønske fra færøsk side.

Hvor det har været muligt, har man beregnet merudgifterne i forbindelse med disse loves gennemførelse. Når lovene etapevis er sat i kraft i 1970, vil udgifterne for statskassen, så vidt jeg kan se, beløbe sig til omkring 100 kr. pr. indbygger på Færøerne. Restbeløbet dækkes dels af forhøjede personlige bidrag, dels af hjemmestyrets kasse. Byrdefordelingens rimelighed kan jeg vanskeligt bedømme i betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende i vort forhold til Færøerne, men det er sikkert, som det skal være. Ikke mindst under hensyn til den ofte risikofyldte tilværelse, der leves på øerne, finder jeg det meget påkrævet, at vi er med til at skabe samme tryghed for færingerne som for andre landsmænd.

Jeg skal på mit partis vegne tilsige en velvillig behandling af de foreliggende lovforslag.

Grethe Philip: Om alle de 4 lovforslag om sociale forhold på Færøerne gælder det, at de har til formål at bringe sociallovgivningen på Færøerne på linje med lovgivningen i det øvrige Danmark. Principielt stiller vi os fra mit partis side meget velvilligt over for denne tanke.

Der er jo i de senere år sket en meget betydelig udvikling til det bedre på Færøerne. Jeg kunne ved selvsyn konstatere det, da jeg var på rejse på Færøerne sammen med finansudvalget i 1964; men samtidig med hele den højnelse af levestandarden, der nu er sket deroppe, må det også føles rime-

[Grethe Philip.]

ligt, at man forhøjer de sociale ydelser, og vi henedefra bør være villige til at deltage i finansieringen deraf.

Vi har tidligere her i tinget hørt hr. Johan Nielsen med stor styrke og indføling fortælle os om den betydning, det havde at få indført enkepension oppe på Færøerne. Jeg husker tydeligt hr. Johan Niensens varme fortale for, at man også skulle hjælpe enker på Færøerne, og hans beretninger om de vanskeligheder, som ikke mindst de efterladte efter forliste kunne komme i, når de sad tilbage med en række børn. Vi må jo gøre os klart, at livsvilkårene er betydelig vanskeligere på Færøerne end henede, og det stiller også særlige krav til sociallovgivningen.

Jeg finder det rigtigt, at vi nu sammen med det færøske hjemmestyre og ved en fælles finansiering går ind for større ydelser til de svageste stillede; men jeg vil dog gerne tilføje, at jeg håber, vi i udvalget får lejlighed til at drøfte spørgsmålet om, hvordan den fremtidige folkepension vil komme til at ligge i forhold til arbejdsindtægterne blandt den almindelige, jævne del af befolkningen.

Selv om det falder lidt uden for lovforslagenes område, vil jeg gerne have lov til at rette et spørgsmål til socialministeren.

Når vi her forhøjer ydelserne, er det naturligvis til stor hjælp for de mennesker, der er vanskeligt stillet; men hvor det drejer sig om invalidepensionister, er det også meget afgørende, hvor langt man kan komme igennem med revalidering. Vi forhøjer altså underholdshjælpen, men vi ved jo fra de tanker, vi gør os henede i den sydlige del af Danmark, at vi egentlig også lægger overordentlig stor vægt på at få menneskene ud i arbejdet igen, og jeg har indtryk af, at man på Færøerne måske har vanskeligere ved at gennemføre en revalidering end henede, fordi hele erhvervslivet er mindre differentieret, og det derfor måske er vanskeligere at finde frem til det arbejde, den enkelte erhvervshæmmede kan klare. Hvis der er mulighed for at svare på det, vil jeg altså gerne benytte lejligheden til at spørge, om det kan lade sig gøre at komme igennem med revalideringsarbejde på Færøerne, og hvad der er sket på det felt.

Sigsgaard: Da mit partis ordfører ikke kan være til stede her i dag, skal jeg på hans vegne tilsige SF's absolut positive og velvillige medvirken til behandlingen af de lovforslag, der her er fremsat.

Johan Asmussen: Også de uafhængige er enige i de formål, som de fremsatte lovforslag tilsigter.

Diderichsen: På liberalt centrums vegne vil jeg også gerne nævne, at vi med fuld sympati går ind for disse lovforslag, som jo tjener til det selvfølgelig formål at stille Færøerne lige med de øvrige dele af riget på en række vigtige sociale områder.

Socialministeren (Bundvad): Jeg takker for den velvillige modtagelse, lovforslagene har fået. Jeg skal gøre en enkelt bemærkning.

Jeg vil gerne sige til hr. Johan Nielsen, at jeg ikke kan tillade mig at gøre bemærkninger til hans bemærkninger om interne politiske forhold på Færøerne, så det tror jeg vi skal lade ligge. Og så vil jeg ellers sige, at sammenligningen med Fidel Castro jo i hvert fald har det i sig, at hr. Johan Nielsen kan tegne en mundtlig frihedstegning så frit, at man næsten ikke kan finde anbefalingen af forslagene; men det lykkedes dog til sidst at havne dér, hvor også færingen går ind for forslagene, og det er jeg naturligvis glad for.

Jeg vil gerne sige til fru Grethe Philip, at det er rigtigt, at det færøske erhvervsliv har en vis ensidig karakter, og at det skaber problemer for revalideringen; men jeg vil bede om, at vi får lejlighed til i udvalget nærmere at gennemgå det særlige punkt.

Endelig vil jeg tillade mig at bede udvalget om forlods at behandle spørgsmålet om den anordning, vi skal udstede angående den offentlige sygeforsikring på Færøerne. Det drejer sig om en anordning, der skal give adgang til speciallægehjælp og til medicinhjælp på Færøerne efter de samme regler, som vi kender i Danmark, og færingerne ville sætte meget stor pris på, om ordningen kunne træde i kraft den 1. januar 1967. Jeg henstiller derfor, at man tager under overvejelse i udvalget, om man kan særbehandle dette forslag, som er meget enkelt og ikke går ud over de danske regler.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 5 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten,

forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v.

og

forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.

Valgt blev: *Egon Jensen, Holger Eriksen, Ove Hansen, Hans Lund, Peter Nielsen, Chr. Rasmussen, Børge Schmidt, Eigil Schytt, Foged, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Finn Poulsen, Hagen Hagensen, Hastrup, Thestrup, Axel Sørensen og Ømann.*

Første næstformand (From): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 18. oktober kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den af De Forenede Nationers 20. generalforsamling vedtagne ændring af artikel 109, stk. 1, i De Forenede Nationers pagt af 26. juni 1945.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om revision af lov om embedslægevæsenets ordning.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om beskætning til kommunerne af faste ejendomme.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om søfartsuddannelse.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om skibes bemanning.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om Søfartens Fællesråd.

9) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om børnetilskud og andre familieydelse,

forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Forhøjelser af underholdshjælp, hjælp ved fødsel og bortfald af bestemmelser om børnebidrag),

forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Bortfald af børnetillæg),

forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Bortfald af børnetillæg),

forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Bortfald af børnetillæg m. v.)

og

forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygeforsikring. (Ophævelse af regler om barseldagpenge).

10) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov for Færøerne om invalidepension m. v.

forslag til lov for Færøerne om folkepension,

forslag til lov for Færøerne om offentlig forsorg,

forslag til lov for Færøerne om børnebidrag til enlige forsørgere m. v.

og

[Formanden.]

forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Ikrafttræden af bestemmelser for Færøerne).

11) Valg af 1 stedfortræder til Europarådet (i stedet for Erling Olsen).

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste første næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11²⁰.

9. møde.

Tirsdag den 18. oktober kl. 14.

Tredje næstformand (Skytte): Det er meddelt mig, at *Chr. Madsen* ønsker at indtræde af udvalget angående statsrevisorernes betænkning. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Chr. Madsen* har vedkommende gruppe udpeget *Poul Dam*, som herefter er valgt.

Efter at der er meddelt folketingsmand *Kai Moltke* orlov, har vedkommende gruppe udpeget den hidtidige stedfortræder, *Arne Larsen*, til i hans sted at indtræde i folketingets boligudvalg samt som ny stedfortræder udpeget *Chr. Madsen*. De pågældende er herefter valgt.

Boligministeren har i skrivelse af 13. d. m. under henvisning til, at der er bevilget folketingsmand *Kai Moltke* orlov, anmodet folketinget om at ville udpege et nyt medlem til det i henhold til § 114 b i lov om leje m. v. nedsatte udvalg.

I skrivelse af 17. d. m. har handelsministeren anmodet om, at folketinget, efter at der er meddelt folketingsmand *Kai Moltke* orlov, udpeger et nyt medlem af folketingets valutaudvalg.

I skrivelse af gårs dato meddeler midlertidigt medlem af folketinget *Ømann*, at han på grund af midlertidig varetagelse af

offentligt hverv ikke vil kunne deltage i tingets møder i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov fra den 19. d. m. at regne og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den af De Forenede Nationers 20. generalforsamling vedtagne ændring af artikel 109, stk. 1, i De Forenede Nationers pagt af 26. juni 1945.

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 159, fremsættelsen i tidenden sp. 71).

Frode Jakobsen: Da det simpelt hen skyldes en forglemmelse — for øvrigt en forunderlig lapsus — at denne helt nødvendige ændring i FN's charter kommer halvtende bagefter, efter at man har besluttet at udvide sikkerhedsrådet, skal jeg nøjes med at sige, at mit parti anbefaler forslaget.

Per Møller: Det oplyses i bemærkningerne til forslaget, at denne ændring i FN's pagt har været gjort til genstand for en ganske kort behandling i FN's generalforsamling. Når det betænkes, at der vel næppe her i verden findes et forum, hvor man hengiver sig til en så hæmmingsløs debatglæde som i FN, må man gå ud fra, at når debatten har været ganske kort, har man almindeligt anerkendt, at der ikke har ligget reelle problemer i sagen, men kun et formelt problem, og ud fra denne betragtning skal jeg på mit partis vegne uden videre anbefale, at vi støtter ratifikationen.

Poul Schlüter: Der har vist sjældent her i salen været fremsat noget forslag, der er mindre grund til at kommentere end det foreliggende. Det gælder alene at ændre tallet 7 til tallet 9 i en bestemt artikel i De Forenede Nationers pagt. Jeg forstår, at baggrunden er, at man i sin tid, da pagtens bestemmelse vedrørende sikkerhedsrådets fremtidige medlemstal ændredes, gjorde sig skyldig i en forglemmelse. Den må nu rettes.

Mit parti kan tiltræde det fremsatte forslag.